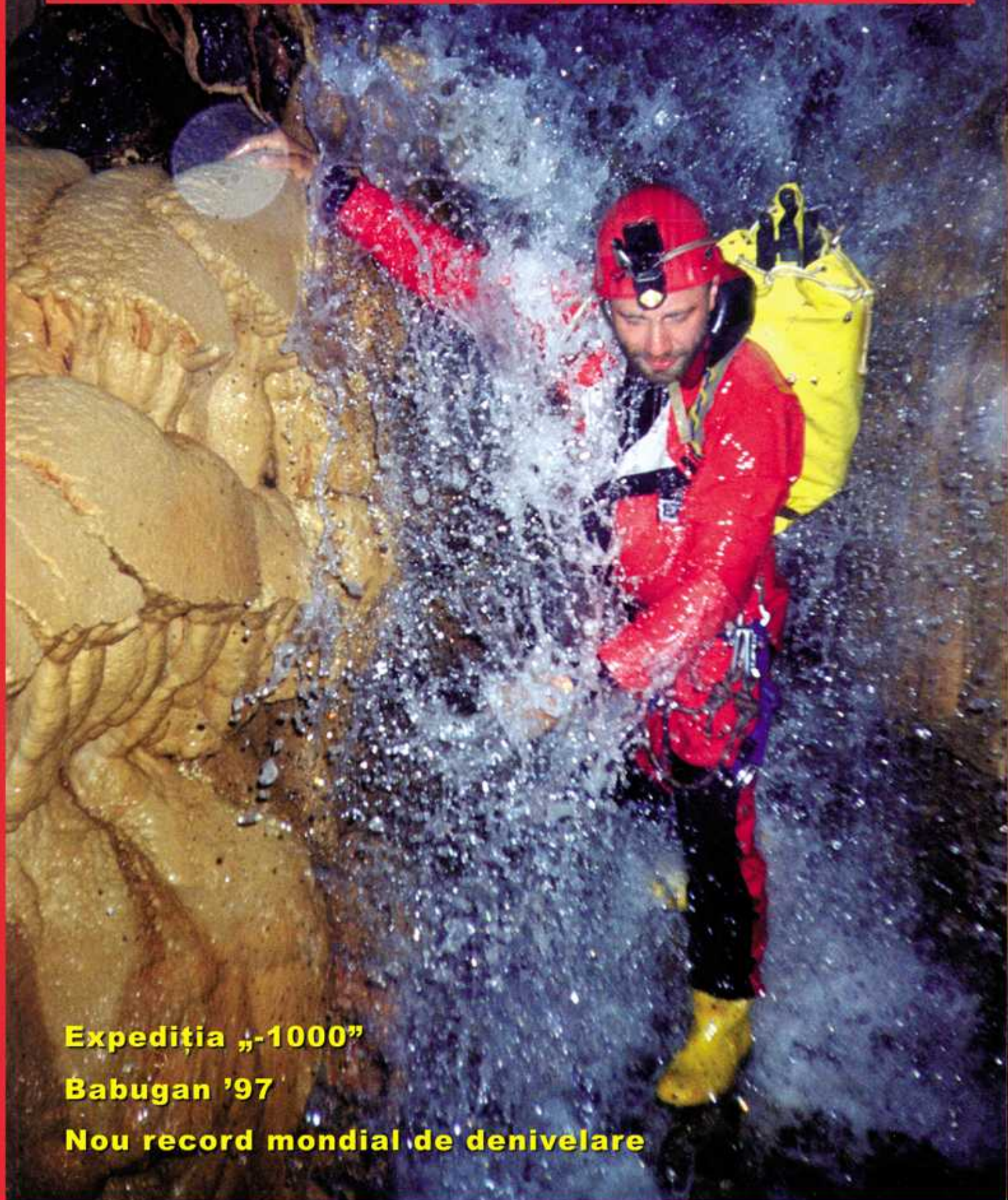

SPEOMOND

Revista Federației Române de Speologie • Numărul 3, 1998

Expediția „-1000”

Babugan '97

Nou record mondial de denivelare

Fondată în 1994 cu avizul Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, sub patronajul Academiei Române prin Institutul de Speologie „Emil Racoviță”, afiliată la Uniunea Internațională de Speologie (UIS), sentință civilă 17/PI/95, cod fiscal 7345236, cont bancar 4510802230 în lei, 472121608040 în USD, deschis la BCR-SMB, 2511000013909484 Banca Transilvania Cluj.

Membri fondatori:

- Comisia Română de Speologie Sportivă, patronată de MTS
- Societatea Ardeleană de Speologie
- Societatea Română de Speologie și Carstologie
- Societatea Speologică Bănățeană
- Grupul de Explorări Subacvatice și Speologice

Structura FRS:

- Biroul federal:
 - Președinte – Viorel Traian Lascu
 - Președinte de onoare – Marcián Bleahu
 - Vicepreședinte – Răzvan Petrescu
 - Secretar general – Mihai Botez
 - Secretar – Ovidiu Grad
 - Director tehnic – Tudor Marin
 - Antrenor Federal – Andrei Posmoșanu
- Comisia Competiții și Expediții:
 - Departamentul Competiții și Expediții – Lucian Bușu
 - Departamentul Canioane – Gheorghe Frățilă
- Comisia Științifică – Viorel Horoi
- Comisia Audio-vizual – Dorin Chiș
- Comisia Protecție – Cristian Lascu
- Comisia Învățămînt-Educație:
 - Școala Română de Speologie – Tiberiu Tulucan, Călin Vodă
 - Departamentul Educație Copii – Cornelia Györi
- Comisia de Suport Tehnic:
 - Corpul Salvaspeo – Adrian Oprin
 - Departamentul Medical – Christian Ciobotărescu
 - Departamentul Scufundări – Rajka Géza
 - Departamentul Tehnici și Materiale
 - Departamentul Evidență-Legitimări – Lucian Bușu
- Departamentul Cadastru – Cristian Goran
- Departamentul Relații Internaționale – Răzvan Petrescu
- Departamentul Secretariat Tehnic – Mihai Botez
- Departamentul Financiar-Contabil

Adrese de contact:

Viorel Traian LASCU
Str. Progresului 34, bl. PC 28, ap. 4
3700 ORADEA
Tel: (4)-059-163.693
Tel/fax: (4)-059-135.186
Email: crse@mail.soroscj.ro
Răzvan PETRESCU
Bd. Unirii 63, bl. F4, ap. 25, sect. 3
741382 BUCUREȘTI
Tel: (4)-01-321.24.92
Tel/fax: (4)-01-230.56.11
Email: rpetrescu@algoritma.ro
Mihai BOTEZ
Prăpa 14 Iulie 4
3400 CLUJ-NAPOCA
Tel/fax: (4)-064-187.657
Email: speo@mail.soroscj.ro
Andrei POSMOȘANU
Bd. Uverturii 87, bl. 014A, ap. 26, sect. 6
77545 BUCUREȘTI
Tel: (4)-01-772.86.92
Str. Lugoșului 25
3700 ORADEA
Tel: (4)-059-123.040
Tel/fax: (4)-059-135.186
Email: crse@mail.soroscj.ro

Pagină Web:

<http://www.uib.no/People/nglbn/frspeo.htm>

Sumar

Emil Racoviță	2
1610	5
Speologie umanitară	6
Babugan '97	8
Expediția -1000	12
Yorkshire Dales	19
Speotelex	23
Grija	26
Peștera din Valea Șesii	28
Jofi-Răcaș-Sclavu Pleș	30
Liliecii	32
Știri interne	34
Știri externe	35

Revistă editată de Federația Română de Speologie

Coperta 1: Cascadă din Peștera Micula, foto Andrei Posmoșanu

Colaboratori: Paul Damm, Tudor Tamaș

Tehnoredactare, grafică și prelucrare fotografii: Andrei Posmoșanu

Tiparul executat la International Technoprint SRL, str. Dorobanților 33-37, Cluj-Napoca, 1998

Cine n-are Grija, să-și caute una!

Horia Mitrofan • SpeoCom Paragina, București

Constatând el că după 15 ani de zgormoneli nu prea fructuoase tot nu ne-am băgat mințile în cap, carstul Vâlcanului ne-a mai copt una.

Voi ce-ați zice de un ponor care leorpăie pe nerăsuflăte 40 l/s, odată cu o găleată de fluoresceină (ba, dacă ne gândim bine, chiar cu două, că Didi Iurkiewicz pricepe greu și a făcut „repetir”), fără ca vreuna din multiplele peșteri active și emergente, care se înșiră pe Valea Sohodolului, începând de la 300 m distanță față de Setilă în cauză, să dea cel mai mic damf de înverzire?

Puteți voi zice că merită să începi să cari lemn de mină – că gaura chiar dacă se vede barosană, malu' tot se prăvale pe tine – noi aștia de la **Paragina & Co**, chiar dacă în combinație cu craiovenii întărătați de **Vulcan**, tot suntem comozii, așa că am lăsat groaznicul ponor în durerea lui și ne-am dus tot în sus, pe pârâul Griji. Asta doar până ne-am plictisit – deci nu mai mult de 200 m în lungul talvegului – sărindu-ne nouă în ochi și un marcaj de-al lui **CSE**-ul București pe o intrare de peșteră: **GJ1**. Conștiințioșii băieții, da' nu se încurcau ei cu fâțe de-astea de maxim 100 m potențial de denivelare (cam atât urcasem din firul Sohodolului până aici, unde altitudinea absolută era de circa 620 m). Ce dacă sufla ca la balamuc, și ce dacă trebuia doar o scurtă înviorare la Lineman ca să dai de prima verticală (de 7 m)? Amabili colegii, să ne mai lase și amărăților de noi un pretext de a stropi cu adrenalina!

Pe la -15 m vine dintr-un horn din stânga și activul, de oarecâtiva litri pe secundă, și uite așa se încinge (hmm...) o fleșcăială prin mai multe cascade, culminând cu una de 5 m, care e din păcate și ultima. Sălița care urmează e suficient de labirintică ca să ne mai aburească câteva ture, dar activul se insinează în final într-o diaclază la limita (im)penetrabilității. Cei -37,5 m atinși cam bat cu altitudinea ponorului barosan întâlnit mai jos pe vale, da' chiar dacă asta înseamnă că pe-aici ar

trebui să apară Marele Colector, de hatârul nostru el n-a catadicsit încă să se materializeze.

Împreună cu un etaj fosil, care deși este sursa principală a curentului de aer nu reușește să by-pass-eze terminusul de pe activ. **GJ1** depășește 300 m în dezvoltare. Mai incitantă este însă prezența activului, fiindcă prin fața peșterii trece cu nonșalanță ditamai gărla, care culmea, imediat *în amonte* de peșteră primește aportul semnificativ (3-10 l/s) a două izbucuri, deci contextul este în aparentă contradicție cu posibilitatea unor infiltrații în subteran!

În fața unui comportament atât de aberant ne-am reorientat spre bătrânele teorii sănătoase asupra carstului, care te îndeamnă spre vârful dealului, spunându-ți că un ponor este cu atât mai promițător cu cât este cocoțat mai sus. Motiv de a ignora cu seninătate un ponor splendid situat pe afluentul principal al pârâului Griji, la circa 750 m altitudine, pentru a deranja în schimb sistematic un urs ghinionist, prost țintaș atât la aruncatul cu piatra cât și la cel cu buturuga, al cărui bârlog era situat către cota 1000 m, în vecinătatea unui ponor obscur descoperit de Dan Iliina.

Ambiența în care trebuia în acest ultim caz executată dezobstrucția amintea de bombardamentul asupra Desdei, drept care tocmai ne hotărâsem să rezervăm asemenea plăceri invitaților noștri francezi (**Spéléo-Club de Villeurbanne**, **Club Spéléologique Léo Lagrange de Massy** și **Cercle Lorrain de Recherches Spéléologique**), vâlceni (**Phonix**) și bucureșteni (**Labirint** și **Focul Viu**), în curs de apariție în zonă. Dar, ghinion, chiar cu o zi înainte ca ei să sosesc, percepția extrasenzorială a lui Cornel Naidin a fost plătită cu un curent de aer pe care noi aștia lăți nu îl remarcasem în nenumăratele rânduri când mai trecusem pe acolo. Situată doar la vreo 100 m aval de ponorul de pe afluentul principal al pârâului Griji (la circa 740 m altitudine), sursa curentului s-a dovedit a fi o zgorbură care dădea rapid într-un prim puț de vreo 6 m.

Dilema dacă ar fi sau nu cazul să desconspirăm noua gaură, botezată urgent **Bidăroaia de sub Bordul Roșu**, a fost tranșată în final în favoarea integrării europene.

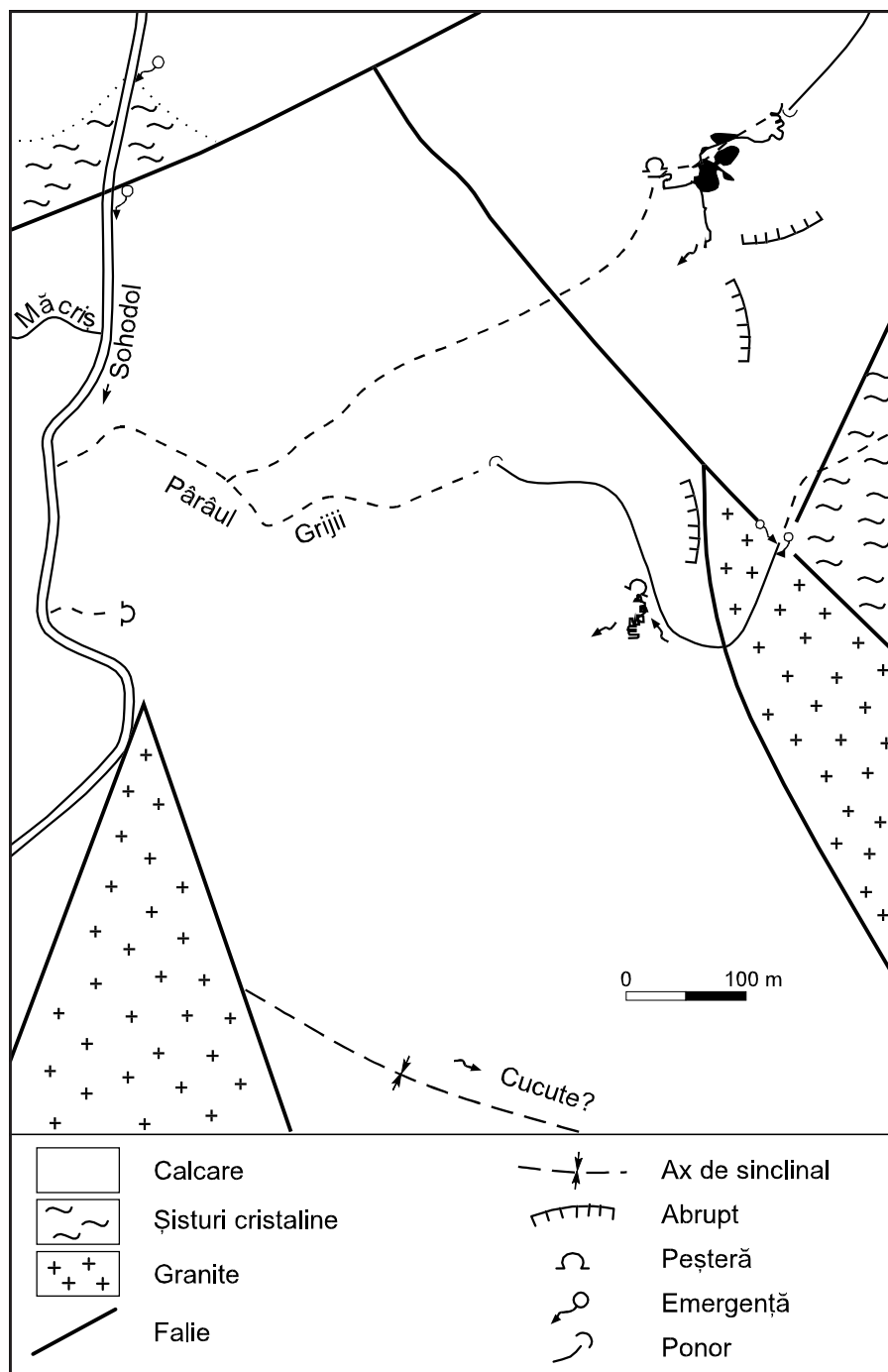
Prima echipă franco-română de explorare constată că după un al doilea puț, de 12 m, galeria continuă puternic descendent până către -60 m, unde se face un puț de-adevăratelea, din care se aude zgomotul activului. În timp ce Marc Pellet înădește ultimele trei corzi, ca să facă vreo 35 m disponibili, Călin Georgescu îi urează să nu-i ajungă. I-a fost gura aurită!

Fundul puțului de 40 m este atins a doua zi, dar avansarea în aval pe activ este blocată la -118 m. Amonte este în schimb mai pervers, continuă prin tot soiul de săli și etaje fosile, înainte ca o cascadă surplombantă de 5 m să facă săc! Vasile Popa se găsește însă să-și pună mîntea cu ea și o trece, după care lasă amarată o coardă, pe care urcă și restul echipei. Următorul set de cascade surplombante se lasă urcate ceva mai „lejer”: escaladezi peretele stâng al galeriei și avansezi în opoziție pe sub tavan, până în amonte de buză.

Dincolo galeria mai continuă câteva sute de metri, mai puțin abrupt și bifurcându-se în două cursuri de apă independente (topografia, și în mare parte chiar și explorarea acestui sector, rămân un deziderat de viitor...). Este probabil ca cel puțin unul din aceste două active să provină din ponorul aflat în apropiere. Dar oare **Bidăroaia de sub Bordul Roșu** (din care până acum s-au cartat cam 700 m) nu se prelungeste și dincolo de ponor, în lungul văii?

În ceea ce privește „destinația” activului, cum până acum el nu a fost trasat se poate presupune fie apariția lui la zi în izbucurile în amonte de **GJ1**, fie reinterceptarea sa *în interiorul* lui **GJ1**, sau, de ce nu, un traiect cu totul independent, spre o emergență majoră. Care este aceasta?

Dacă ar fi să judecăm după trasările fără rezultat concludent menționate la început, emergențele de pe Valea Sohodolului ar trebui eliminate din calcul.

Cu toate acestea, chiar lângă confluenţa văii (seci) a Grijii cu Sohodolul s-a intrat într-o scurtă cavitate ce pare a funcţiona temporar ca prea-plin (niciodată nu am observat ieşind apă pe gură, dar deseori este vizibil patul sec al unui curs de apă care leagă gura peşterii de albia Sohodolului); mai mult, la baza unui puţ din peşteră, care nu a putut fi dezobstruat până la capăt, se aude un activ.

Dacă însă pâraiele subterane din Valea Grijii optează pentru o altă „orientare”, singura emergenţă plauzibilă rămâne cea de la Cucute, din Valea Şuşitei Seci, situată la o distanţă aeriană de peste 4 km, la o altitudine absolută de 520 m. În favoarea unui asemenea drenaj pledează şi situaţia structurală locală: **GJ1** urmăreşte evident înclinarea sud-vestică a straterelor de calcar de pe flancul unui sinclinal; aceasta se închide periclinal la confluenţa Grijii cu Sohodolul (unde aflurează de altfel şi substratul de şisturi cristaline al calcarelor). Pare deci plauzibil ca drenajul subteran al cursurilor de apă să se reorienteze în final în lungul axului sinclinalului, care este uşor înclinat, fix în direcţia emergenţei de la Cucute (debit 50-100 l/s).

Bibliografie

*** 1992. "Roumanie '92", Rapport du camp spéléologique franco-roumain 1992 (1-16 Août 1992, Roumanie), 54 pp.
 IURKIEWICZ, A. & Mangin, A., 1994. Utilisation »de l'analyse systematique dans l'etude des aquiferes karstiques des Monts Vâlcan, TAK 7, p. 9-96.

